

कला व विज्ञान महाविद्यालय,

नाचणगाव—पुलगाव

डॉ. मेघा सबाने

फॅशन डिझाईनिंग विभाग

आपले सहर्ष स्वागत करीत आहे.

शिवणकाम

शिवणकामाची साधनसामग्री (Sewing Equipment)

शिलाई प्रक्रियेसाठी काही उपकरणे आवश्यक असतात. कार्यानुसार त्यांचे विभाजन केले जाते.

शिवणकाम करणाऱ्या व्यक्तीला या विभिन्न उपकरणाची योग्य माहिती असणे आवश्यक असते.

कार्यानुसार शिवणाच्या साधनसामग्रीचे वर्गीकरण

अ)मापे घेण्याची साधने
1)मेझरींग टेप

ब)नमुना तयार करण्याची साधने

- 1) कटींग टेबल
- 2) फुट पट्टी
- 3) एक स्केल
- 4) बाऊन पेपर
- 5) शिंप्याचा खड्डु
- 6) पेन्सिल, रबर

7) फ्रेंच कर्क

- 8) ट्रेंसिंग व्हील किंवा मार्किंग व्हील(बितचाक)

क)कापण्याची साधने
1)कात्री व तिचे प्रकार

1)हातशिलाईची साधने
अ)सुई
ब)दोरा
क)अंगुस्तान

ड)शिलाईची साधने
2)मशिन
अ)हातमशिन
ब)पाय मशिन
क)विजेवर चालणारी मशिन

अ) मापे घेण्याची साधने :-कपडे शिवतांना प्रथम मापे घेतली जातात. योग्य माप घेण्यावरच शिवलेल्या कापडाचे सौंदर्य अवलंबून असते.

1) मेझरींग टेप :

ब) नमुना तयार करण्याची साधने : नमुना तयार करतांना विविध प्रकारची साधन सामुग्री लागतात.

1) कापड कापण्याचा टेबल (Cutting Table)

2) फुटपट्टी (Foot Scak)

3) एल स्केल टेलर्स स्वेअर (Tailor's Squire)

4) लहान काटकोन (स्केल ट्रॅंगल)

5) ब्राऊन पेपर (Brown Paper)

6) शिंप्याचा खड्डु (Tailors Chalk)

7) पेन्सिल आणि रबर (Pencil and Eraser)

8) आकृती वळण पट्टी (French Curve)

9) ट्रेंसिंग व्हील किंवा मार्किंग व्हील (Tracing Wheel or Marking Wheel)

10) कार्बन पेपर (Carbon Paper)

ब) कापण्याची साधने :- कागद, कापड व काज कापण्यासाठी म्हणजेच कर्तनाच्या वेगवेगळ्या कामासाठी वेगवेगळ्या कात्रीचा उपयोग केला जातो. कार्याचे वेगवेगळे आकार व प्रकार उपलब्ध आहे.

- 1) साधी कात्री
- 2) लहान कात्री
- 3) काज कापण्याची कात्री
- 4) नागमोडी कात्री

1) हातशिलाईची साधने

- 1) सुई (Needles)
- 2) दोरा (Threads)
- 3) अंगुस्तान (Thimble)
- 2) शिवण यंत्र (Sewing Machine)

मशिनचे प्रकार

- 1) हातमशिन
- 2) पायमशिन
- 3) विजेवर चालणारे मशिन

मशिनचे भाग व त्याचे कार्य

- 1) हेड (Head)
- 2) बेड (Bed)
- 3) तोलचक (Fly Wheel or Balance wheel)
- 4) तोलचाकावरील तबकडी
- 5) रिळाची दांडी
- 6) सुईचा दांडा
- 7) दाते पट्टी किंवा फीड डॉग
- 8) दोरा नियंत्रण
- 9) थ्रेड टेक अप किंवा दाबगज
- 10) प्रेशर फुट किंवा दाबपट्टी (Pressure Foot)
- 11) प्रेशर फुट लिफ्टर किंवा घोडा (Pressure Foot Lifter)
- 12) टाका नियंत्रक (Stich Regulatar)
- 13) फेस प्लेट (Face Plate)
- 14) स्लाईड प्लेट (Slide Plate)
- 15) निडल प्लेट (Needle Plate)
- 16) निडल नॉब (Needle Knob)
- 17) दोरा निर्देशक (Thread Guide)
- 18) बॉबीन वाईंडर (Bobbin Winder)
- 19) बॉबीन वाईंडर टेंशन अँगल (Bobbin Winder Tension angle)
- 20) बॉबीन वाईंडर रिंग (Bobbin winder Ring)

मशिनचे खालचे भाग

- 1) शटल (Shuttle)**
- 2) बॉबीन (Bobbin)**
- 3) बॉबीन केस (Bobbin Case)**
- 4) गती चक्र (Drive Wheel)**
- 5) चामड्याची वादी (Leather Belt)**
- 6) पायदान (Treadle)**
- 7) मशिन सुई (Needle)**